

***Voortgang implementatie
Kwaliteitskader Forensische Zorg (KKFZ)***

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Visie op Forensische zorg	3
1.2	Successen en uitdagingen	3
	Successen	3
	Uitdagingen	4
1.3	Implementatie kwaliteitskader	6
2.	Kwaliteitskader Forensische zorg: de pijlers	7
	Pijler 1: Veiligheid en persoonsgerichte zorg	8
	2.1.1 Algemeen beeld	8
	2.1.2 Terugblik afgelopen jaar	8
	2.1.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren.....	9
	2.2. Pijler 2: Forensisch Vakmanschap.....	11
	2.2.1 Algemeen beeld	11
	2.2.2 Terugblik afgelopen jaar	11
	2.2.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren.....	13
	2.3 Pijler 3: Organisatie van zorg	14
	2.3.1 Algemeen beeld	14
	2.3.2 Terugblik afgelopen jaar	14
	2.3.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren.....	14
	2.4 Pijler 4: Samenwerking	16
	2.4.1 Algemeen beeld	16
	2.4.2 Terugblik afgelopen jaar	16
	2.4.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren.....	17
3.	Kwaliteitskader Forensische Zorg: de thema's	18
4.	Kengetallen	18
	a. Omvang van de forensische zorg	19
	b. Forensische Prestatie-indicatoren	19
	Indicator 1 Risicotaxatie.....	20
	Indicator 3 Ernst van de problematiek.....	20
	Appendix 1 – Overzicht Tactus Forensische Verslavingszorg	21

1. Inleiding

Voor u ligt het kwaliteitsverslag 2024 van Tactus Forensische Verslavingszorg. In dit verslag blikken we terug op de voortgang van de implementatie van het Kwaliteitskader Forensische Zorg (KKFZ). We belichten onder meer de versterking van herstelondersteunend werken, de start van het Forensisch Opleidings- en Kenniscentrum, en de ontwikkeling van een vernieuwde visie op dagbesteding. Tegelijkertijd staan we stil bij aandachtspunten zoals het borgen van uniforme werkwijzen en het verbeteren van communicatie op de werkvloer. Met dit verslag willen we inzicht geven in wat is bereikt, waar we tegenaan liepen, en welke concrete stappen we zetten op weg naar 2028.

In dit jaarverslag presenteren we een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en behaalde resultaten binnen de forensische verslavingszorg van 2024. Vanwege de omvang van de organisatie en de vele initiatieven die in het afgelopen jaar zijn ondernomen, kunnen niet alle ontwikkelingen worden beschreven. We hebben ervoor gekozen om de belangrijkste ontwikkelingen te belichten, die representatief zijn voor de koers die we varen.

1.1 Visie op Forensische zorg

De forensische divisie van Tactus geeft zorg aan cliënten met delictproblematiek én verslavingsproblematiek al dan niet in combinatie met andere stoornissen, veelal, maar niet uitsluitend, binnen een strafrechtelijk kader.

In de behandeling wordt uitgegaan van een holistische benadering waarin gekeken wordt naar alle aspecten die aanleiding zijn voor interventie (delict, verslaving, psychiatrische stoornis) in combinatie met de somatische toestand en sociale context van de cliënt. Binnen ons zorgprogramma is er daarom niet alleen aandacht voor therapeutische modellen die hun basis vinden in de medische modellen, maar ook voor 'strength based' modellen die rehabilitatie en herstelgerichte zorg combineren met risicofactoren.

1.2 Successen en uitdagingen

Successen

In 2024 zijn op inhoudelijk en organisatorisch vlak duidelijke stappen gezet die de forensische zorg verder versterken. Eén van de parels vanuit het Landelijke reviewcyclus FVZ is het herstelondersteunend werken binnen Tactus, waar cliënten door middel van een geprotocolleerde module actief aan hun herstel kunnen werken. De betrokkenheid van de ervaringsdeskundige speelt hierbij een cruciale rol, waarbij cliënten zich gehoord en veilig voelen. Daarnaast wordt het aanbod aan dagbesteding gewaardeerd met creatief werk en sportmogelijkheden die bijdragen aan de integratie van cliënten in de maatschappij. Het aanbod binnen de Piet Roorda Kliniek Zutphen (PRK-Z) en Apeldoorn (PRK-A) varieert van werken met hout en ijzer tot tuinieren en het bijwonen van

sportactiviteiten. Maar ook is er de mogelijkheid (afhankelijk van het beveiligingsniveau) om buiten de kliniek te werken als behandelonderdeel van gefaseerde resocialisatie. Dit geeft cliënten niet alleen een zinvolle dagbesteding, maar ook het gevoel van eigenwaarde en betrokkenheid bij de maatschappij.

Tactus heeft ook een sterke focus op relationele zorg. De afdeling is huiselijk ingericht, waardoor cliënten zich in hun omgeving veilig en gerespecteerd voelen. De sociotherapeuten werken nauw samen met cliënten en creëren een sfeer van gelijkwaardigheid en wederzijds vertrouwen. Schematherapie wordt breed toegepast, zowel in groepsverband als individueel, wat bijdraagt aan een verbeterde beleving van de cliënten. Medewerkers zijn goed getraind en werken samen om een cultuur van verbinding te creëren, waarin ze met dezelfde taal communiceren en elkaar kunnen ondersteunen.

Uitdagingen

Hoewel Tactus verschillende sterke punten heeft, zijn er ook enkele belangrijke uitdagingen die de organisatie kan aangrijpen om verder te verbeteren. Een van de voornaamste uitdagingen is de communicatie tussen medewerkers onderling en tussen medewerkers en cliënten. Uit de reviewdag bleek dat verschillen in (ongeschreven) afdelingsregels en persoonlijke werkwijzen regelmatig leiden tot misverstanden, onduidelijkheid en inconsistent handelen. Nieuwe medewerkers ervaren een behoefte aan duidelijke kaders en structuur, terwijl meer ervaren collega's juist waarde hechten aan autonomie. Deze verschillen in behoefte vragen om zorgvuldige afstemming binnen teams. Daarnaast gaven cliënten aan dat informatie niet altijd eenduidig wordt overgedragen, bijvoorbeeld bij ziekte van een medewerker of bij maatregelhulp. Zij ervaren hierdoor onduidelijkheid en missen soms uitleg over beslissingen. Dit kan leiden tot verwarring en inconsistentie in de zorgverlening. De organisatie is zich hiervan bewust en heeft recentelijk gesprekken gevoerd om de balans te vinden tussen de behoefte van nieuwe medewerkers om structuur te hebben en de wens van meer ervaren medewerkers om ruimte en vrijheid te behouden.

Personele capaciteit blijft een belangrijke uitdaging binnen de forensische verslavingszorg. Het werven en behouden van deskundige medewerkers vraagt om gerichte maatregelen, zeker in een steeds krappere arbeidsmarkt. Forensisch werken vereist specifieke competenties en kennis, wat betekent dat we niet alleen zoeken naar nieuwe collega's, maar ook investeren in het opleiden van bestaande medewerkers. Daarbij is aandacht voor werkdruk, professionele ontwikkeling en een veilig teamklimaat van belang om mensen te behouden. Binnen teams streven we naar een goede balans tussen ervaren krachten en nieuw medewerkers.

Tegelijkertijd vraagt de toenemende complexiteit van onze cliënten – vaak met meervoudige problematiek, zoals dubbele diagnostiek, verslaving en strafrechtelijke kaders – om nauwe afstemming en samenwerking. Zowel intern tussen disciplines en teams als extern met ketenpartners

is dit een continu aandachtspunt. Alleen door goede samenwerking kunnen we passende, integrale zorgtrajecten blijven bieden.

1.3 Implementatie kwaliteitskader

De implementatie van het kwaliteitskader bij Tactus heeft zich in de afgelopen jaren geleidelijk ontwikkeld, met een sterke focus op borging en uniformiteit. In 2023 lag de nadruk vooral op het waarborgen van bestaande processen en het realiseren van een uniforme werkwijze binnen de organisatie. De eerste inventarisatie in 2022 toonde aan dat veel elementen van het kwaliteitskader al goed waren ingebed in de organisatie. Er werd echter ook duidelijk dat de borging van deze processen op de lange termijn nog verbetering behoeft. Bovendien werd duidelijk dat hoewel op hoofdlijnen dezelfde methodieken en werkwijzen werden toegepast, er op verschillende locaties variatie bestond in de uitvoering. Dit werd gezien als een kans om de uniformiteit binnen de forensische zorg van Tactus verder te versterken.

In 2024 is de focus verschoven naar een meer kritische evaluatie van onze eigen standaarden en de manier waarop zorgprocessen verder kunnen worden verbeterd. Waar in eerdere jaren vooral aandacht uitging naar de borging van het kwaliteitskader, ligt de nadruk nu op de vraag: wat verstaan wij zelf onder goede kwaliteit van zorg, en hoe kunnen we deze standaard versterken? Deze reflectieve benadering krijgt onder meer vorm via de opstart van interne reviewdagen, waarin teams elkaars locaties bezoeken en samen leren van praktijkvoorbeelden, successen en knelpunten.

In het volgende hoofdstuk zullen een aantal voorbeelden volgen van deze borging en ontwikkeling.

2. Kwaliteitskader Forensische zorg: de pijlers

Het Kwaliteitskader FZ is een paraplu waaronder alle ontwikkelingen van de afgelopen jaren op het gebied van kwaliteitsverbetering een plekje hebben gekregen. Het brengt houvast en eenduidigheid binnen het forensische werkveld voor zorgaanbieders, zorgprofessionals, cliënten en hun naasten en DJI. Zo weten cliënten welke verwachtingen ze mogen hebben en instellingen en zorgprofessionals wat herstelgerichte en persoonsgebonden zorg is. Alle partijen in de forensische sector werken mee aan de ontwikkeling, praktische uitwerking en implementatie van dit kader. Het is de bedoeling dat de sector eind 2028 volledig werkt volgens het kader. Het Kwaliteitskader Forensische Zorg is op 1 oktober 2022 opgenomen in het kwaliteitsregister van het Zorginstituut Nederland. Daarmee is het een afgesproken norm binnen de sector.

Het Kwaliteitskader FZ bestaat uit 5 pijlers:

1. Veiligheid en persoonsgerichte zorg
2. Forensisch vakmanschap
3. Organisatie van zorg
4. Samenwerken
5. Informeren over resultaten

In de volgende paragrafen kunt u lezen hoe Tactus Verslavingszorg in het afgelopen jaar invulling heeft gegeven aan deze pijlers en welke activiteiten er voor de komende jaren op de planning staan.

Pijler 1: Veiligheid en persoonsgerichte zorg

In de Forensische Zorg staat de balans tussen veiligheid en persoonsgerichte zorg centraal. De behandeling is gericht op het verminderen van het recidiverisico om zo de veiligheid voor de maatschappij te vergroten. Dit wordt gedaan door persoonsgerichte herstellende zorg. Deze pijler beschrijft kwaliteitsaspecten die je helpen invulling te geven aan deze balans, hoe de persoonsgerichte zorg vorm krijgt binnen de strafrechtelijke kaders en wat cliënten nodig hebben en kunnen verwachten.

2.1.1 Algemeen beeld

Binnen Tactus is persoonsgerichte zorg stevig geïntegreerd in het behandelklimaat. Herstelondersteunend werken, relationele zorg en schematherapie vormen hierbij belangrijke pijlers. Er is veel aandacht voor dagbesteding, beweging en een veilige, activerende leefomgeving. De inzet van ervaringsdeskundigheid en methodisch werken aan teamreflectie ondersteunen een zorgcultuur waarin de relatie met de cliënt centraal staat. Tegelijkertijd vraagt persoonsgerichte zorg blijvende aandacht voor communicatie, samenwerking en cultuursensitieve benadering. De basis is sterk, met ruimte voor verdere versterking van inhoudelijke samenhang en gedeelde visie.

2.1.2 Terugblik afgelopen jaar

Dagbesteding

Binnen de Piet Roorda Kliniek Apeldoorn is een vernieuwde visie op dagbesteding in praktijk gebracht, met als uitgangspunt dat dagbesteding een actief onderdeel is van de forensische behandeling en bijdraagt aan terugvalpreventie, zingeving en maatschappelijke re-integratie. In de open fase ligt de nadruk op maatwerk, waarbij dagbesteding aansluit bij de interesses, belastbaarheid en doelen van de individuele cliënt. Cliënten worden gestimuleerd om verantwoordelijkheid te nemen en, waar mogelijk, buiten de kliniek ervaring op te doen via vrijwilligerswerk of betaald werk. Binnen de kliniek is een gevarieerd aanbod ontwikkeld, zoals werken in de werkzaal (houtbewerking, onderhoud, keuken), creatieve activiteiten, sport en taakstraffen. Dagbesteding wordt integraal ingebed in de behandelcyclus via een gestructureerd proces met duidelijke overdracht, individuele intake, periodieke evaluaties en afstemming in het MDO. Deze praktijk laat zien hoe dagbesteding betekenisvol kan bijdragen aan een veilig en duurzaam toekomstperspectief van de cliënt.

Project uniformer werken en ontwikkeling (voorlopig) zorgplan

In 2024 is binnen de hele organisatie uitvoering gegeven aan het project *Uniformer werken*. Dit project richt zich op een eenduidige manier van werken in het EPD (User), met als doel de kwaliteit van zorg te verbeteren en medewerkers te ondersteunen in hun dagelijkse werk. Er zijn concrete stappen gezet, zoals de implementatie van de nieuwe plannen- en doelenmodule in User en het opschonen van behandelmodules in de zorgpaden. Ook zijn aanbevelingen op het gebied van rapporteren en evalueren vertaald naar de praktijk.

Een uniforme registratie van behandelinformatie draagt direct bij aan persoonsgerichte zorg: het zorgt voor overzicht, eenduidigheid en betere overdraagbaarheid tussen collega's. Zo kunnen risico's sneller worden onderkend en acties tijdiger worden ingezet. Door deze manier van werken te standaardiseren én goed te borgen in de organisatie, ontstaat een solide basis voor een veilige, transparante en doelgerichte behandeling van iedere cliënt.

In aansluiting hierop is gewerkt aan de ontwikkeling van een voorlopig zorgplan. Het doel hiervan is om al binnen de eerste 24 uur na opname cruciale informatie over de cliënt systematisch te verzamelen en vast te leggen. Dit biedt een goede basis voor de verdere behandeling, zorgt voor duidelijkheid in de eerste fase van het verblijf en draagt bij aan de veiligheid binnen de kliniek. Door direct aan te sluiten bij wat voor de cliënt op dat moment het meest relevant is, vormt het voorlopig zorgplan een belangrijke eerste stap richting meer persoonsgerichte zorg. In samenwerking met de softwareleverancier is daarnaast een eerste schets opgesteld voor een modulair zorgplan, dat flexibiliteit en overzicht moet bieden bij het inrichten en volgen van behandeling.

Digitalisering

In 2024 is een belangrijke stap gezet in de digitalisering van de informatievoorziening aan cliënten binnen de forensische verslavingszorg. Waar binnen JusTact al gewerkt werd met modules en dagboeken via Minddistrict, is dit digitale platform nu ook in gebruik genomen binnen de forensische klinieken. Voorheen ontvingen cliënten bij opname een papieren welkomstmap. Inmiddels zijn deze papieren mappen vervangen door digitale welkomstmodules in Minddistrict. Deze modules bieden cliënten overzichtelijke en toegankelijke informatie op het moment dat zij die nodig hebben, via één centrale digitale omgeving. Hiermee sluiten we beter aan op de behoeften van cliënten en bevorderen we eigenaarschap en zelfregie binnen hun behandeltraject.

2.1.3. Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren

Digitalisering

Innovatie op het vlak van digitale zorg blijft een groot aandachtspunt binnen de organisatie. Er wordt toegewerkt naar digitale inclusie binnen de hele keten, passend bij iedere setting. In 2025 zetten we in op het verder borgen van het gebruik van Minddistrict binnen onze forensische zorg, met als doel eHealth structureel onderdeel te maken van het behandeltraject. Daarnaast gaan we onderzoeken welke andere digitale toepassingen aanvullend of beter passend zijn binnen de verschillende

forensische contexten. Hiervoor wordt in 2025 een werkgroep samengesteld met vertegenwoordigers uit verschillende onderdelen van de forensische keten. Deze groep brengt in kaart waar de behoeften en kansen liggen op het gebied van digitale zorg, waarna relevante toepassingen nader worden onderzocht op bruikbaarheid, effectiviteit en implementatiemogelijkheden. Zo willen we stap voor stap toewerken naar digitale ondersteuning die aansluit bij zowel de behoeften van cliënten als de werkpraktijk van teams.

Netwerkbetrokkenheid

Een belangrijk ontwikkelpunt voor de komende jaren is het verder integreren van het netwerk van de cliënt in het standaard behandelaanbod binnen de gehele forensische keten. Door de behandeling te verbreden naar het systeem wordt er ingespeeld op het verstevigen van beschermende factoren. Hoewel cliënten al de mogelijkheid hebben om contact te onderhouden met hun netwerk, bijvoorbeeld via bezoek, telefoongesprekken en verlof, is de systematische betrokkenheid van het netwerk nog niet overal standaard. We willen de betrokkenheid van het netwerk bij zorgafstemmingsgesprekken, partnerrelatiegesprekken en systeemtherapie verder versterken. Het doel is om netwerkbetrokkenheid in alle fases onderdeel te maken van de behandeling, waarbij we ook de mogelijkheden voor online deelname blijven benutten.

Cultuursensitieve en diversiteitsbewuste zorg

In aansluiting op het KFZ-project *“Elkaar goed begrijpen in de Forensische Zorg”*, waar Tactus bijdraagt, willen we als organisatie in de komende jaren beleid ontwikkelen rondom cultuursensitieve en diversiteitsbewuste zorg. Het KFZ-project onderzoekt de knelpunten en behoeften bij het verlenen van forensische zorg aan (anderstalige) cliënten met een migratieachtergrond, met bijzondere aandacht voor diagnostiek, risicotaxatie en behandeling. De aanbevelingen die voortkomen uit dit onderzoek willen wij benutten om onze zorg beter aan te laten sluiten bij de leefwereld van cliënten met diverse culturele achtergronden. Door hier gericht beleid op te formuleren, werken we toe naar inclusieve, herstelgerichte zorg waarin elke cliënt zich gezien en begrepen voelt. Daarmee geven we ook invulling aan het criterium ten aanzien beleid voor anderstaligen.

2.2. Pijler 2: Forensisch Vakmanschap

Deze pijler zorgt ervoor dat professionals weten wat er van ze verwacht wordt als het gaat om methodisch werken, competenties en leerdoelen. Daarnaast maakt het inzichtelijk hoe jouw organisatie het Forensisch Vakmanschap moet stimuleren en op het gewenste niveau krijgt en houdt.

2.2.1 Algemeen beeld

Binnen Tactus is er een duidelijke basis gelegd voor forensisch vakmanschap. Medewerkers zijn alert op signalen van risicovol gedrag en houden in hun handelen voortdurend rekening met het spanningsveld tussen veiligheid en herstelgericht werken. Er is aandacht voor een lerend werkklimaat waarin casuïstiekbespreking, intervisie en training een vaste plek hebben. Tegelijkertijd verschilt de mate van feedback en reflectie tussen medewerkers. Scholing, via onder andere de GGZacademy - forensische leerlijn, wordt breed aangeboden, met aandacht voor kernthema's zoals verslaving, risicotaxatie en agressieregulatie. De inzet van ervaringsdeskundigheid wordt doorontwikkeld en draagt zichtbaar bij aan herstelgericht werken. Ervaringsdeskundigen werken met een geprotocolleerde herstelmodule die zij geven aan cliënten van alle afdelingen, waarin thema's zoals stigma, zelfinzicht en hoop centraal staan. Daarnaast is het dagelijks laagdrempelige contact in de diagnosevrije ruimte in de PRK-Z, waar cliënten zich gehoord en veilig voelen. Verdere verankering van beleid en gedeelde kaders binnen alle locaties biedt kansen om het forensisch vakmanschap organisatie breed te versterken. Er is aandacht voor intervisie, reflectie en verandering. Er is voor alle medewerkers standaard intervisie en moreel beraad. Op aanvraag kan er supervisie en extra moreel beraad geboden worden.

2.2.2 Terugblik afgelopen jaar

Forensisch opleiden

In 2024 is binnen de divisie Forensische Verslavingszorg en Reclassering gestart met de doorontwikkeling van forensisch opleiden. Deze ontwikkeling is nodig om het forensische vakmanschap nog beter te verankeren in de organisatie. De aanleiding hiervoor ligt in het groeiende besef dat goed forensisch vakmanschap niet vanzelfsprekend is, maar vraagt om continue investering in opleiding, kennisdeling en professionele ontwikkeling. Door ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, een toenemende instroom van minder ervaren collega's en de complexiteit van forensische zorg, is het noodzakelijk om het leerproces van forensische professionals bewuster en structureler vorm te geven.

Om hier gericht invulling aan te geven, is er een coördinerend medewerker aangesteld die de leiding neemt over dit project en als aanjager fungeert van de verdere professionalisering. Vanuit deze rol is in 2024 een eerste aanzet gedaan tot het opzetten van een samenhangende aanpak, gericht op het borgen van werkplekleren, het stimuleren van sociale leerprocessen en het aanbieden van forensisch gerichte scholing. Er is veel specialistische kennis bij ervaren medewerkers, en deze kennis willen we actiever overdragen aan nieuwe collega's. Denk hierbij aan het oude meester-gezel-principe, waarbij

een 'leerling' meeloopt met de 'meester' door af te kijken en te oefenen. De eerste stappen zijn gezet via een projectplan en de verankering hiervan in de jaarplannen van de betrokken teams.

Binden en boeien personeel

In 2024 is vanuit het project *Binden & Boeien* gericht gewerkt aan het versterken van een aantrekkelijk werkklimaat voor forensische professionals. Er is een plan van aanpak opgesteld rondom coaching en training, waarbij het bestaande opleidingsplan en de Tactus Leerlijnen '(forensische) basis op orde' leidend zijn.

Specifieke aandacht ging dit jaar uit naar sociale veiligheid. Zo draaide er een pilot teamtraining *Over grenzen* binnen twee teams, als onderdeel van het forensisch vakmanschap, met het doel deze training in 2025 breder uit te rollen. Daarnaast zijn presentaties over Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag (SGOG) opgenomen in het standaard scholingsaanbod per team en als losse module voor nieuwe medewerkers. Ook vond een lezing plaats van dr. Ingrid Candel over grensoverschrijdend gedrag in zorgrelaties. Verder is het opleidingsplan *persoonlijke ontwikkeling* geactualiseerd en is gewerkt aan het concept *samen leren*, waarin teamgericht wordt gewerkt aan reflectie en ontwikkeling, onder andere via het model van Lencioni. Binnen dit aanbod worden thema's zoals feedback, samenwerking en tegenoverdracht behandeld.

De introductiedag voor nieuwe medewerkers van de PRK is herzien en breed toegankelijk gemaakt voor alle disciplines. Ook is gestart met een pilot rond teamsignaleringsplannen, die in 2025 zal worden geëvalueerd. Tot slot zijn er stappen gezet richting meer regionale en landelijke samenwerking, bijvoorbeeld via deelname aan de vakgenoten dag van de Pompekliniek, het EFP en de dag voor de Forensische Zorg.

Ervaringsdeskundigheid

In 2024 is er gestart met het opstellen van het visiedocument *Ervaringsdeskundigheid en herstel in de forensische keten van Tactus Verslavingszorg*. Dit document vormt het startpunt om onze visie op de inzet van ervaringsdeskundigheid binnen de forensische zorg van Tactus expliciet te maken. Het beschrijft hoe ervaringsdeskundigheid sinds 2015 is ingebed in de organisatie, welke vormen van inzet er zijn (van vrijwilliger tot professioneel opgeleide ervaringsdeskundige), en hoe deze functionarissen bijdragen aan herstelgerichte zorg. Met deze visie willen we de basis leggen voor verdere professionalisering, positionering en duurzame implementatie van ervaringsdeskundigheid in alle onderdelen van de forensische keten bij Tactus.

2.2.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren

Forensisch opleiden

In 2025 wordt het project forensisch opleiden verder uitgewerkt, met als doel om de aanwezige specialistische kennis binnen de organisatie beter over te dragen, medewerkers duurzaam inzetbaar te maken en de kwaliteit van zorg en veiligheid in de praktijk te versterken.

Verder zetten we in 2025 in op de verdere doorontwikkeling van de interne forensische leerlijn. Waar in 2024 de focus lag op VOV's en woonbegeleiders, worden in 2025 ook andere functiegroepen meegenomen. Zo bouwen we verder aan een leerstructuur die aansluit bij de praktijk en bijdraagt aan het versterken van forensisch vakmanschap. De forensische leerlijnen zijn beschikbaar in het nieuwe digitale LMS (learning management system) die gebruikt kan worden door alle medewerkers binnen de organisatie.

Ervaringsdeskundigheid

Momenteel zijn ervaringsdeskundigen actief binnen de klinieken, het forensisch beschermd wonen en de reclassering. Een belangrijk toekomstig doel is het structureel verankeren van ervaringsdeskundigheid binnen de hele forensische keten, waaronder ook JusTact.

We streven ernaar om ervaringsdeskundigheid als vast onderdeel van behandeling en begeleiding te positioneren, vanuit de overtuiging dat het bijdraagt aan herstelgericht werken, betere aansluiting bij cliënten en versterking van het team.

Boeien en binden personeel

In 2025 richten we ons op het versterken van werkplezier, betrokkenheid en professionele groei binnen de organisatie. Een belangrijk speerpunt is het uitwerken van de medewerkersreis. In 2025 zal een start gemaakt worden met het gedetailleerd uitwerken van deze medewerkersreis.

Binnen teams starten we met Team Analyses op basis van de TMA-methodiek, waarmee we drijfveren en ontwikkelpunten in kaart brengen. Dit helpt teams om effectiever samen te werken en individuele talenten beter te benutten. De methodiek *Samen Leren* blijft een centrale rol spelen in het bevorderen van sociale veiligheid, onder andere via themasessies en teamcoaching. Het buddyprogramma en het inwerkprogramma voor alle disciplines worden verder geoptimaliseerd. Daarnaast breiden we het aanbod van individuele coaching en doelgroepgerichte intervisie uit, zodat medewerkers op maat ondersteuning krijgen in hun leer- en ontwikkelproces.

2.3 Pijler 3: Organisatie van zorg

Wat moeten organisaties zelf of samen organiseren om kwalitatief goede en veilige Forensische Zorg mogelijk te maken, zowel voor cliënten als voor professionals als voor de maatschappij? Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het hebben van een werkend kwaliteitsmanagementsysteem en het op orde hebben van de volledige bedrijfsvoering.

2.3.1 Algemeen beeld

Er zijn belangrijke stappen gezet in het bevorderen van een veilige en gestructureerde zorgomgeving. Er is een systeem voor het melden, bespreken en opvolgen van incidenten en calamiteiten, met nazorg voor zowel medewerkers als cliënten. De organisatie staat open voor innovaties en nieuwe methodieken, hoewel de toepassing hiervan nog verder geoptimaliseerd kan worden. Er is een goede basis gelegd voor het leren van ervaringen van cliënten en medewerkers, al is er ruimte om de verwerking van ROM-uitkomsten en feedback voor kwaliteitsverbetering verder te intensiveren. Het werkklimaat wordt over het algemeen als positief ervaren, met medewerkers die zich gesteund en betrokken voelen, hoewel er aandacht is voor het verder optimaliseren van de werkdruk en de structuur van feedbackmomenten.

2.3.2 Terugblik afgelopen jaar

Start divisie Forensische Zorg en Reclassering

Per 1 januari 2024 is de nieuwe divisie 'Forensische Zorg & Reclassering' officieel van start gegaan. Deze herinrichting was nodig om beter aan te sluiten bij de groei en toenemende complexiteit van Tactus als organisatie. Door forensische verslavingszorg en reclassering onder één paraplu te brengen, kunnen we integraler werken, beter inspelen op veranderingen in het forensische veld en gericht bijdragen aan een stabiele instroom van cliënten. De nieuwe structuur helpt om onze kennis en ervaring binnen de forensische keten effectiever in te zetten en biedt kansen om ons aanbod verder uit te bouwen en te professionaliseren.

Forensische onderzoekslijn

In april 2024 is een belangrijke stap gezet in het opzetten van een onderzoekslijn binnen de Forensische Verslavingszorg door het organiseren van een kick-off bijeenkomst, ingericht als focusgroep, waarin experts uit het veld werden uitgenodigd om mee te denken over relevante onderzoeksvragen. In aansluiting hierop zal gestart worden met het gestructureerd verzamelen van cliëntgegevens ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek binnen de divisie. Het doel is om de kenmerken van onze cliëntenpopulatie grondig in kaart te brengen, inzicht te verkrijgen in behandelresultaten en het verloop van behandelingen, en zo toe te werken naar meer data-gedreven zorg die bijdraagt aan continue kwaliteitsverbetering binnen de forensische keten.

2.3.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren

Intern kwaliteitsnetwerk

Onze organisatie is continu bezig met het verbeteren van de kwaliteit van zorg die voor cliënten. Leren van elkaar essentieel is voor het bereiken van continue verbetering. Daarom hebben we in 2024 een start gemaakt om interne reviewdagen op te zetten, geïnspireerd door het landelijke Kwaliteitsnetwerken Forensische Zorg waar wij als organisatie ook in participeren. Deze reviewdagen zullen de mogelijkheid bieden voor verschillende locaties binnen onze forensische divisie om elkaar te bezoeken, te leren van elkaars praktijken en samen te werken aan het verbeteren van onze zorg. De eerste reviewdagen zullen in 2025 plaats vinden.

Medewerkersmetingen

In 2025 voeren we opnieuw het medewerkersbelevingsonderzoek (MBO) uit binnen de Forensische Verslavingszorg. Dit tweejaarlijkse onderzoek bouwt voort op de meting in 2023 en geeft ons waardevolle inzichten in hoe medewerkers het werken bij Tactus ervaren – binnen hun eigen team, maar ook breder binnen de organisatie. We zijn benieuwd naar hoe medewerkers aankijken tegen hun werkplezier, de samenwerking, en de ontwikkelmogelijkheden voor henzelf, hun team of afdeling, en Tactus als geheel.

Doorontwikkeling onderzoekslijn forensische verslavingszorg

De komende jaren blijven we werken aan het verder opbouwen van onze onderzoekslijn binnen de Forensische Verslavingszorg. We willen beter inzicht krijgen in behandeluitkomsten en cliëntkenmerken, zodat we steeds meer toe kunnen werken naar data-gedreven zorg en onderbouwde verbeteringen. Daarbij is het onze ambitie om in ieder geval komend jaar mee te doen aan minimaal één KFZ-call. Zo leveren we niet alleen input aan landelijke kennisontwikkeling, maar halen we ook ideeën en inzichten op die direct toepasbaar zijn in onze eigen praktijk.

2.4 Pijler 4: Samenwerking

De pijler samenwerken heeft betrekking op de samenwerking tussen en met (zorg)organisaties in de keten in het kader van de Forensische Zorg.

2.4.1 Algemeen beeld

De basis voor interne en externe samenwerking is bij Tactus aanwezig en functioneert grotendeels goed. Intern zijn zorgafstemmingsgesprekken (ZAG) structureel ingebed en worden alle betrokken disciplines betrokken, al vraagt de praktische uitvoering soms om flexibiliteit van medewerkers. Een warme overdracht vindt, waar mogelijk, altijd plaats. De samenwerking met ketenpartners verloopt in de praktijk regelmatig, met name rondom in-, door- en uitstroom, maar de werkwijze is nog niet voor alle medewerkers even helder. Op meerdere levensgebieden wordt aansluiting gezocht met externe partijen, al zijn de samenwerkingen in de open fase verder ontwikkeld dan in de gesloten setting. Verdere concretisering van werkwijzen en versterking van de ketensamenwerking bieden aanknopingspunten voor verbetering.

2.4.2 Terugblik afgelopen jaar

Verstevigen (keten)samenwerking

Binnen Tactus stromen cliënten vooral door binnen de eigen forensische keten (bijv. Tactus verslavingsreclassering, vervolgfases). De opnamecoördinator heeft een actieve samenwerking met ketenpartners bij de in-, door- en uitstroom. In het kader van externe samenwerkingen is de afgelopen twee jaar geïnvesteerd in het versterken van de relaties met onze ketenpartners binnen het gehele zorgtraject. De bezoeken aan ketenpartners zijn erop gericht om samenwerking te intensiveren, ons zorgaanbod beter bekend te maken, feedback op te halen en partners te informeren over actuele ontwikkelingen binnen onze forensische keten. Door dit alles dragen we bij aan een betere aansluiting tussen verwijzing, plaatsing en behandeling, streven we naar optimale bedbezetting en verkennen we samen met andere instellingen mogelijkheden voor de best mogelijke zorg. Hierbij hopen we het specialisme van forensische verslavingszorg nog beter onder de aandacht te brengen.

Bevorderen van samenwerking in de interne keten

In 2024 is met de gehele divisie nagedacht over het bevorderen van de ketensamenwerking. De uitkomst uit deze brainstormsessies resulteerde in het opzetten van een 'FACT-achtige' werkwijze om sneller en effectiever te kunnen handelen bij cliënten in (dreigende) crisissituaties. In dit multidisciplinaire overleg, dat twee keer per week plaatsvindt, werken vertegenwoordigers uit de forensische klinieken, FBW, Reclassering en JusTact nauw samen. Door gebruik te maken van een digitaal FACT-bord in ons EPD hebben alle betrokkenen inzicht in de status en voortgang van cliënten. Deze werkwijze bevordert continuïteit van zorg, voorkomt escalaties en draagt bij aan een beter afgestemde en veiligere ketensamenwerking.

Leren van en met elkaar via het Kwaliteitsnetwerk FVZ

In 2024 namen wij deel aan de reviewdag van het Kwaliteitsnetwerk Forensische Verslavingszorg (FVZ). Deze dag, waarin collega-organisaties elkaar bevragen en spiegelen aan de hand van gezamenlijk ontwikkelde standaarden, was een waardevolle ervaring. De insteek van het netwerk is niet toetsend, maar lerend: het gaat om het delen van inzichten, het herkennen van sterke punten ('parels') en het gezamenlijk reflecteren op ontwikkelpunten ('oesters').

De uitkomsten van deze reviewdag zijn vastgelegd in een instellingsrapport, dat belangrijke aanknopingspunten biedt voor de verdere ontwikkeling van onze forensische zorg. De bevindingen zijn besproken binnen onze organisatie en nemen een plek in binnen de ontwikkelagenda.

2.4.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren

Implementatie FACT-werkwijze

In 2025 zetten we in op de verdere implementatie en doorontwikkeling van de 'FACT-achtige' werkwijze binnen onze forensische keten. Door deze werkwijze structureel in te bedden in processen en verantwoordelijkheden, versterken we de samenwerking tussen disciplines en locaties. Het doel is om risico's sneller te signaleren, passende zorg tijdig te organiseren en de continuïteit in de keten verder te verbeteren. Dit project zal periodiek geëvalueerd worden om te bepalen of dit positief bijdraagt aan onze interne (keten)samenwerking en continuïteit van zorg voor de cliënt.

Versteving (keten)samenwerking

In de komende jaren zetten we in op het voortzetten en intensiveren van de samenwerking met onze ketenpartners. We blijven actief werken aan het delen van kennis, het verbeteren van de onderlinge afstemming en het ontwikkelen van gezamenlijke oplossingen. Door deze nauwere samenwerking kunnen we de zorg beter afstemmen op de behoeften van cliënten en de effectiviteit van onze behandelingen verder vergroten. Onze opnamecoördinator speelt hierbij een cruciale rol door actief contact te onderhouden met ketenpartners.

3. Kwaliteitskader Forensische Zorg: de thema's

Om de implementatie te bevorderen heeft DJI samen met de sector thema's opgesteld. De thema's komen onder andere in de kwaliteitsgesprekken aan de orde, verdeeld over de looptijd van de implementatie van het Kwaliteitskader FZ. Thema's zijn niet verplicht en men kan ook kiezen om een ander thema op te pakken of een thema op een ander moment dan in het schema op te pakken.

Thema's die in 2024 op de agenda stonden waren: veiligheidsmanagement, ervaringsdeskundigheid, overdracht en stapelzorg, vakbekwaamheid/bevoegdheid, samenwerking in de keten en medewerkersmetingen.

Het kwaliteitskader is een vast agendapunt in de bestaande beleidsoverlegcyclus. Ook om het te integreren in de communicatie met het duaal management van onze verschillende locaties. De jaarlijkse thema's die we selecteren krijgen hierbij de nodige aandacht. We gebruiken opdrachten of bijvoorbeeld casussen om discussies te initiëren om hieruit weer concrete actieplannen op te stellen. Door hier consistent de nadruk op te leggen tijdens deze overleggen, wordt ernaar gestreefd om het continu onder de aandacht te brengen en het kwaliteitskader te concretiseren.

4. Kengetallen

Tactus FVZ biedt naast forensisch klinische bedden op verschillende beveiligingsniveaus, de complete keten (toezicht, behandeling, begeleiding en wonen) aan binnen verschillende onderdelen en locaties. Een schematisch overzicht van Tactus FVZ is te vinden in Appendix 1 – Overzicht Tactus Forensische Verslavingszorg. Hierbij valt aan op te merken dat er voor FVK Basalt een samenwerkingsverband is tussen Tactus FVZ en Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) De Oostvaarderskliniek. Hierin zijn Tactus FVZ en FPC De Oostvaarderskliniek samen verantwoordelijk voor de geleverde kwaliteit van zorg. Tactus FVZ geeft in deze samenwerking vorm aan de inhoud van de behandeling en is eveneens verantwoordelijk voor de bemensing van het behandelteam. FPC De Oostvaarderskliniek draagt de verantwoording voor het sociotherapeutisch team binnen de kliniek.

Forensisch klinische verslavingsbehandeling wordt op drie verschillende beveiligingsniveaus aangeboden bij Tactus Forensische Verslavingskliniek (FVK) Basalt Almere, Piet Roorda Kliniek (PRK-Z) Zutphen en de Piet Roorda (PRK-A) Kliniek Apeldoorn. De PRK-Z kenmerkt zich door twee afdelingen die zich richten op cliënten met LVB-problematiek.

Kliniek	Beveiligingsniveau	Onderscheid en expertise
Forensische Verslavingskliniek Basalt Almere	Beveiligingsniveau 3	– Ook opname van vrouwelijke cliënten – Ook cliënten met psychotische problematiek, mits goed ingesteld op psychofarmaca
Piet Roorda Kliniek Zutphen	Beveiligingsniveau 2 en 3	– Expertise (groeps) schematherapie – LVB-zorg (IQ < 70)
Piet Roorda Kliniek Apeldoorn	Beveiligingsniveau 1	– Behandeling en resocialisatie

Ambulante behandeling wordt gegeven door JusTact op de locaties Enschede – Almelo, Zwolle – Deventer en Apeldoorn – Zutphen. Forensisch Beschermd Wonen (FBW) wordt geboden in Apeldoorn en Rekken. De toezichthoudende rol wordt uitgevoerd door Tactus Verslavingsreclassering op de locaties Almere – Lelystad, Zwolle – Deventer, Apeldoorn – Zutphen en Enschede. De reclassering is tijdens het hele traject betrokken. Dit alles is nodig voor een optimale uitvoering van het Zorgprogramma Forensische Verslavingszorg.

a. Omvang van de forensische zorg

Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op peildatum 31-12-2024 en zijn exclusief FVK Basalt.

	Aantal patiënten	% van het totaal aantal patiënten	Omzet	Percentage van de totale omzet
Forensische zorg	433	7,8%	€25.309.866	20,4%
Anders gefinancierde zorg ¹	5138	92,2%	€98.726.482 ³	79,6%
Totaal ²	5571	100%	€124.036.348	100%

¹ Niet door justitie gefinancierde zorg

² Exclusief reclasseringscliënten

³ Inclusief reclasseringscliënten

b. Forensische Prestatie-indicatoren

De gids Prestatie-indicatoren verslagjaar 2024 van ForZo/JJI is bedoeld om de kwaliteit van zorg inzichtelijk te maken en te verbeteren en om te gebruiken ten behoeve van de verantwoording over de kwaliteit van de forensische zorg. Hieronder zijn indicator 1 (Risicotaxatie) en indicator 3 (Ernst van problematiek) weergegeven.

Indicator 1 Risicotaxatie

Indicator 1 meet het uitvoeren van risicotaxaties bij patiënten. Dit is geoperationaliseerd in het aantal geldige metingen met toegelaten risicotaxatie-instrumentarium op de peildata (31 mei 2024 en 31 december 2024).

Aan deze indicator is een normering verbonden.
De cijfers over 2024 bedragen:

	Norm	Score 31-5-2024	Score 31-12-2024	Gemiddelde score 2024
Klinische zorg	70 %	87,0 %	85,5 %	86,3 %
Ambulante behandeling	65 %	68,2 %	87,7 %	78,0 %

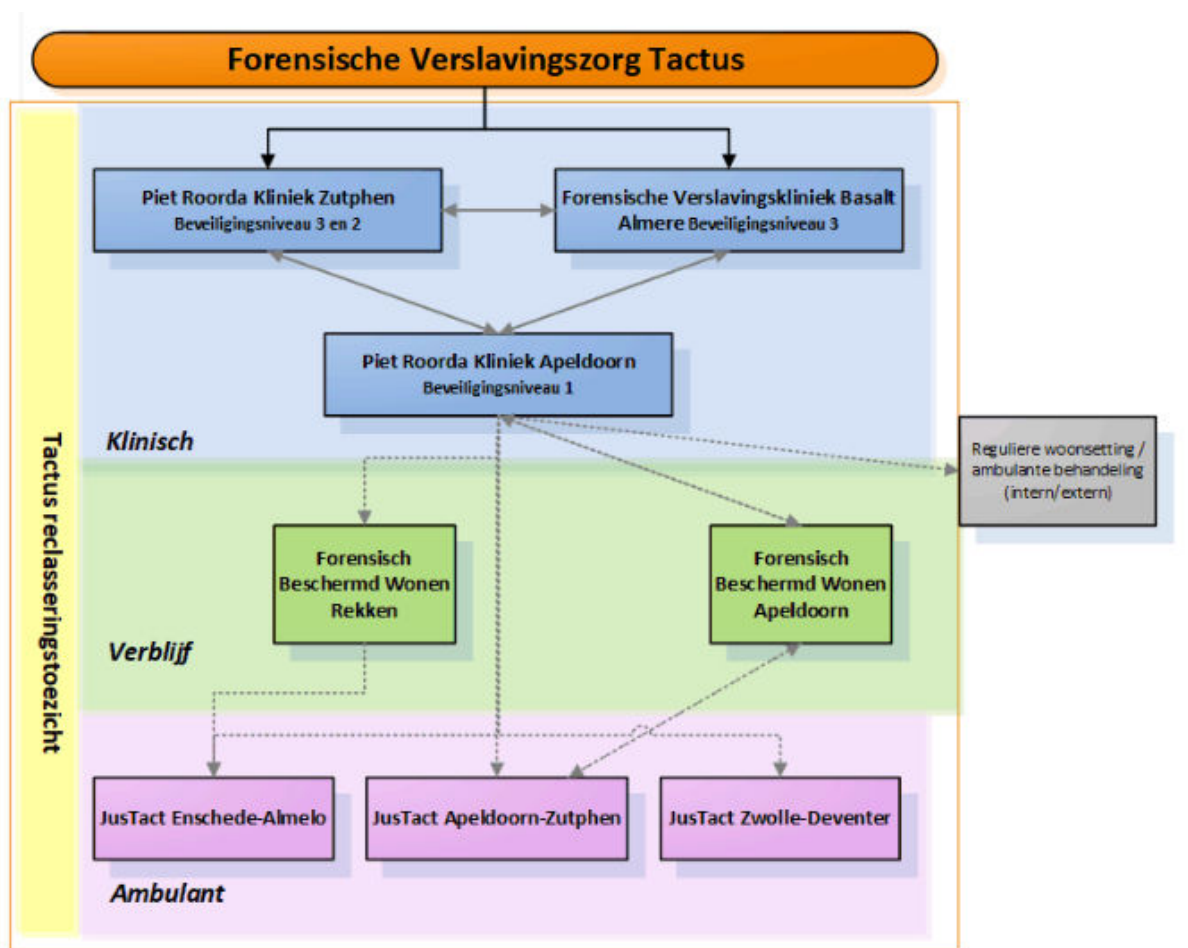
Indicator 3 Ernst van de problematiek

Indicator 3 meet de verandering van de ernst van de problematiek bij patiënten. Dit is geoperationaliseerd in het aantal geldige metingen met instrumentaria voor het meten van de ernst van de problematiek (MATE) op de peildata (31 mei 2024 en 31 december 2024).

Aan deze indicator is een normering verbonden.
De cijfers over 2024 bedragen:

	Norm	Score 31-5-2024	Score 31-12-2024	Gemiddelde score 2024
Klinische zorg	60 %	89,1 %	87,1 %	88,1 %
Ambulante behandeling	60 %	87,0 %	87,1 %	87,1 %

Appendix 1 – Overzicht Tactus Forensische Verslavingszorg

Figuur 1. Overzicht organisatie Forensische Verslavingszorg Tactus Verslavingszorg (2024).